

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 นี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธิตำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

วิธิตำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากร เป็นครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 จำนวน 360 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานการณ์ของตัวอย่างประชากร มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยข้อรายการปัญหา 4 ด้าน คือ จุดประสงค์จำนวน 3 ข้อ เนื้อหาจำนวน 4 ข้อ กิจกรรมและสื่อการเรียนจำนวน 6 ข้อ และการวัดผลจำนวน 3 ข้อ โดยแยกเป็นรายเนื้อหา รวมทั้งหมด 19 เนื้อหา มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการและคำถามปลายเปิด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของตัวอย่างประชากร โดยหาความถี่และค่าร้อยละ

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยหาความถี่และค่าร้อยละ

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามการรับรู้ของครู จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน โดยหาค่าไคส์แควร์ (χ^2)

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร

1.1 สถานภาพทั่วไป ตัวอย่างประชากรเป็นครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 6 ปีการศึกษา 2529 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 จำนวน 293 คน ซึ่งครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.95 เป็นชาย ร้อยละ 58.02 มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี และร้อยละ 69.62 มีวุฒิปริญญาตรี

1.2 สถานภาพในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 32.08 มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากกว่า 3-4 ปีขึ้นไป ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 70.99 เคยสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นอื่น ๆ และครูส่วนใหญ่ร้อยละ 64.51 เคยเข้าอบรมในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในการแสวงหาความรู้ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 84.64 ศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน รองลงมาคือ อ่านเอกสารหรือวารสารที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 76.45 และสอบถามเพื่อนครู ร้อยละ 58.02 สำหรับเหตุผลในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 51.54 สัมผัสใจสอนเพราะเป็นวิชาที่ถนัด

2. ปัญหาในการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ เมื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเนื้อหาแต่ละหมวด ปรากฏว่า ครูมีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ ดังนี้

2.1.1 หมวดความรู้ด้านสุขภาพอนามัย มีเนื้อหาทั้งหมด 6 เนื้อหา ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ทุกเนื้อหา ซึ่งในส่วนที่มีปัญหานั้น ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 26.96 มีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ในเนื้อหา "สุขภาพของบุคคลในวัยต่าง ๆ " โดยครูมีปัญหาจุดประสงค์ไม่ชัดเจน และวัดและประเมินผลยาก

2.1.2 หมวดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีเนื้อหาทั้งหมด 10 เนื้อหา ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ทุกเนื้อหา ซึ่งในส่วนที่มีปัญหานั้น ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 14.12 มีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ในเนื้อหา "สัตว์" โดยครูมีปัญหาวัดและประเมินผลยาก และจุดประสงค์ยังไม่เหมาะสมกับวัยนักเรียน

2.1.3 หมวดความรู้ในระบอบประชาธิปไตย มีเนื้อหาทั้งหมด 3 เนื้อหา ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ทุกเนื้อหา ซึ่งในส่วนที่มีปัญหานั้น ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 19.62 มีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ในเนื้อหา "ภัยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย" โดยครูมีปัญหาจุดประสงค์ยังไม่เหมาะสมกับวัยนักเรียน และจุดประสงค์ชัดเจน และวัดและประเมินผลยาก

เมื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ แยกตามรายชื่อและแยกตามเนื้อหา ปรากฏว่า
 ครุมีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ ดังนี้

ปัญหาจุดประสงค์สูงไม่เหมาะกับวัยเรียน ครุจำนวนสูงสุด ร้อยละ 29.69 มี
 ปัญหาจุดประสงค์สูงไม่เหมาะกับวัยนักเรียน คือ จุดประสงค์ที่ 2 เสี่ยงดูและบำรุงรักษาสัตว์ได้
 ถูกวิธี (ในเนื้อหา "สัตว์") และรองลงมา คือ จุดประสงค์ที่ 3 อธิบายการผสมพันธุ์ตามกฎของ
 เมนเดลได้ (ในเนื้อหา "พืช") ร้อยละ 23.55 เป็นต้น

ปัญหาจุดประสงค์ไม่ชัดเจน ครุจำนวนสูงสุด ร้อยละ 29.70 มีปัญหาจุดประสงค์ไม่
 ชัดเจน คือ จุดประสงค์ที่ 3 ปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัยในด้านการกิน การออกกำลังกาย-
 ภาย การพักผ่อน และการทำงาน (ในเนื้อหา "สุขภาพของบุคคลในวัยต่าง ๆ ") และรอง
 ลงมา คือ จุดประสงค์ที่ 2 ปรับตัวให้เหมาะสมกับวัยในการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย
 อารมณ์และสังคมได้ (ในเนื้อหา "สุขภาพของบุคคลในวัยต่าง ๆ ") ร้อยละ 27.30 เป็นต้น

ปัญหาวัดและประเมินผลยาก ครุจำนวนสูงสุด ร้อยละ 20.82 มีปัญหาวัดและ
 ประเมินผลยาก คือ จุดประสงค์ที่ 2 เสี่ยงดูและบำรุงรักษาสัตว์ได้ถูกวิธี ในเนื้อหา "สัตว์"
 และรองลงมา คือ จุดประสงค์ที่ 2 ปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัยในด้านการกิน การออก
 กาย ภาย การพักผ่อน และการทำงานได้ (ในเนื้อหา "สุขภาพของบุคคลในวันต่าง ") ร้อย
 ละ 19.45 เป็นต้น

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา เมื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาของกลุ่มสร้าง
 เสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเนื้อหาแต่ละหมวด ปรากฏว่า ครุมีปัญหา
 เกี่ยวกับเนื้อหา ดังนี้

2.2.1 หมวดความรู้ด้านสุขภาพอนามัย มีเนื้อหาทั้งหมด 6 เนื้อหา
 ครุส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา 4 เนื้อหา คือ เนื้อหา "การปฐมพยาบาล" "โภชนาการ"
 "การสาธารณสุข" และ "สิ่งแวดล้อม" ส่วนเนื้อหาที่ครุส่วนใหญ่มีปัญหามี 2 เนื้อ
 หา คือ เนื้อหา "อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย" โดยครุส่วนใหญ่ร้อยละ 52.73 มีปัญหาขอ-
 ข่ายเนื้อหาไม่ชัดเจน และเนื้อหายากไม่เหมาะกับวัยนักเรียน รองลงมาคือเนื้อหา "สุขภาพ
 ของบุคคลในวัยต่าง ๆ " โดยครุส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.42 มีปัญหาเนื้อหายากไม่เหมาะกับวัย
 นักเรียน และขอขยายเนื้อหาไม่ชัดเจน

2.2.2 หมวดยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีเนื้อหาทั้งหมด 10 เนื้อหา ครุส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา 9 เนื้อหา คือ เนื้อหา "ลาร์เคมี" "ป่าไม้" "ไฟฟ้า" "หินทราย แร่ธาตุ" "สัตว์" "แสง" "พืช" "ชีวบริเวณ" และ "จุลชีว" ส่วนเนื้อหาที่ครุส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา มี 1 เนื้อหา คือ เนื้อหา "อวกาศ" โดยครุส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.42 มีปัญหาเนื้อหาไกลตัวนักเรียน และขอขยับเนื้อหาไม่ชัดเจน

2.2.3 หมวดยุทธศาสตร์ในระบอบประชาธิปไตย มีเนื้อหาทั้งหมด 3 เนื้อหา ครุส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาทุกเนื้อหา ซึ่งในส่วนที่มีปัญหานั้น ครุจำนวนสูงที่สุด ร้อยละ 36.68 มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาในเนื้อหา "ภัยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย" โดยครุมีปัญหา เนื้อหาไกลตัวนักเรียน และขอขยับเนื้อหาไม่ชัดเจน

เมื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา แยกตามรายข้อและแยกตามเนื้อหา ปรากฏว่า ครุมีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา ดังนี้

ปัญหาเนื้อหายากไม่เหมาะกับวัยนักเรียน ครุส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.53 มีปัญหา เนื้อหา ยากไม่เหมาะกับวัยนักเรียน คือ เนื้อหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ในเนื้อหา "สุขภาพของบุคคลในวัยต่าง ๆ" รองลงมา คือ เนื้อหาเรื่องระบบหายใจ (ในเนื้อหา "อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย") ร้อยละ 60.07 เนื้อหาเรื่องปริมาณและคุณค่าของอาหารที่ร่างกายต้องการ (ในเนื้อหา "โภชนาการ") ร้อยละ 51.88 เนื้อหาเรื่องการผสมพันธุ์ตามกฎของเมนเดล (ในเนื้อหา "พืช") และเนื้อหาเรื่องระบบวงจรโลหิต (ในเนื้อหา "อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย") ร้อยละ 41.63 เป็นต้น

ปัญหาเนื้อหาไกลตัวนักเรียน ครุส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.23 มีปัญหาเนื้อหาไกลตัวนักเรียน คือ เนื้อหาเรื่องประวัติการเดินทางสู่อวกาศ (ในเนื้อหา "อวกาศ") รองลงมา คือ เนื้อหาเรื่องการเดินทางของยานอวกาศ (ในเนื้อหา "อวกาศ") ร้อยละ 50.17 เนื้อหาเรื่องผลที่ได้จากการเดินทางสู่อวกาศ (ในเนื้อหา "อวกาศ") ร้อยละ 43.69 เนื้อหาเรื่องสถานที่ให้บริการรักษาผู้ป่วยสิ่งเสพติด (ในเนื้อหา "สิ่งเสพติด") ร้อยละ 38.81 และเนื้อหาเรื่องไฟฟ้าสถิต (ในเนื้อหา "ไฟฟ้า") ร้อยละ 38.57 เป็นต้น

ปัญหาเนื้อหาหนักเกินไป ครุส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.24 มีปัญหาเนื้อหาหนักเกินไป คือ เนื้อหาเรื่องการส่งพันธุศาสตร์ไม่ได้เลี้ยง (ในเนื้อหา "สัตว์") และรองลงมา คือ เนื้อหาเรื่องประวัติการเดินทางสู่อวกาศ (ในเนื้อหา "อวกาศ" ร้อยละ 46.76 เป็นต้น

ปัญหาขอข่ายเนื้อหาไม่ชัดเจน ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.34 มีปัญหาขอข่ายเนื้อหาไม่ชัดเจน คือ เนื้อหาเรื่องคุณค่าของชีวบริเวณที่มีต่อการดำรงชีวิต (ในเนื้อหา "ชีวบริเวณ") รองลงมา คือ เนื้อหาเรื่องหน้าที่และสถานบริการทางสาธารณสุข (ในเนื้อหา "การสาธารณสุข") ร้อยละ 48.81 และเนื้อหาเรื่องสาเหตุของชีวบริเวณถูกทำลายและการแก้ไข (ในเนื้อหา "ชีวบริเวณ") ร้อยละ 48.12 เป็นต้น

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียน ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมในเนื้อหา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยส่วนมากทุกเนื้อหา และครูมีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียนในเนื้อหาแต่ละหมวด ดังนี้

2.3.1 หมวดความรู้ด้านสุขภาพอนามัย มีเนื้อหาทั้งหมด 6 เนื้อหา ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียนทุกเนื้อหา ซึ่งในส่วนที่มีปัญหานั้น ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 48.34 มีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียนในเนื้อหา "อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย" โดยครูมีปัญหานักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม และขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน รองลงมา ครูร้อยละ 44.15 มีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียนในเนื้อหา "สุขภาพของบุคคลในวัยต่าง ๆ " โดยครูมีปัญหากิจกรรมไม่เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน ครูขาดความเข้าใจเนื้อหาในกิจกรรม และขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน

2.3.2 หมวดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีเนื้อหาทั้งหมด 10 เนื้อหา ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียนทุกเนื้อหา ซึ่งในส่วนที่มีปัญหานั้น ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 49.06 มีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียนในเนื้อหา "อวกาศ" โดยครูมีปัญหขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน และนักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม รองลงมา ครูร้อยละ 46.97 มีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียนในเนื้อหา "ไฟฟ้า" โดยครูมีปัญหขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน

2.3.3 หมวดความรู้ในระบบประชาธิปไตย มีเนื้อหาทั้งหมด 3 เนื้อหา ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียน 1 เนื้อหา คือ เนื้อหา "ภัยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย" ส่วนเนื้อหาที่ครูส่วนใหญ่มีปัญหเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียน มี 2 เนื้อหา คือ เนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการปกครอง" โดยครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.75 มีปัญหาขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน นักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม และครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรม และเนื้อหา "กฎหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง"

โดยครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.00 มีปัญหาครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรม นักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม และครูขาดความเข้าใจเนื้อหาในกิจกรรม

เมื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียน แยกตามรายข้อและแยกตามเนื้อหา ปรากฏว่า ครูมีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียน ดังนี้

ปัญหากิจกรรมไม่เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 44.67 มีปัญหา กิจกรรม ไม่เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน คือ กิจกรรมให้นักเรียนเขียนเรียงความเล่นอ้อคิดเห็น และแนวทางในการป้องกันภัยที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย (ในเนื้อหา "ภัยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย") รองลงมา คือ กิจกรรมสนทนาประกอบภาพและประสบการณ์ของนักเรียนเกี่ยวกับความแตกต่างของบุคคลในวัยต่าง ๆ (ในเนื้อหา "สุขภาพของบุคคลในวัยต่าง ๆ") ร้อยละ 35.07 และกิจกรรมศึกษาค้นคว้า เรื่องอำนาจอธิปไตย องค์ประกอบและหน้าที่ของสถาบันการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน (ในเนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการปกครอง") ร้อยละ 34.26 เป็นต้น

ปัญหาครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรม ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.68 , 54.01 และ 50.00 มีปัญหาครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรม คือกิจกรรมร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการใช้วิจารณญาณในการรับฟังข่าว กิจกรรมร่วมกันอภิปรายข้อควรปฏิบัติในฐานะพลเมืองดี เมื่อพบเห็นเหตุการณ์ที่อาจจะเป็นภัยต่อชาติ และกิจกรรมอภิปรายถึงบทบาทและหน้าที่ของบุคคลต่าง ๆ จากภาพเหตุการณ์ (ในเนื้อหา "กฎหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง") ตามลำดับ รองลงมา คือ กิจกรรมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีของรัฐ (ในเนื้อหา "กฎหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง") ร้อยละ 43.59 เป็นต้น

ปัญหาครูขาดความเข้าใจเนื้อหาในกิจกรรม ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 61.54 มีปัญหาครูขาดความเข้าใจเนื้อหาในกิจกรรม คือ กิจกรรมร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วิจารณญาณในการรับฟังข่าว (ในเนื้อหา "กฎหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง") รองลงมาคือ กิจกรรมอภิปรายเกี่ยวกับการรักษาตุลแห่งธรรมชาติ (ในเนื้อหา "ชีวบริเวณ") ร้อยละ 56.07 กิจกรรมสนทนาถึงการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในธรรมชาติ และสารเคมีสังเคราะห์ (ในเนื้อหา "สารเคมี") ร้อยละ 47.10 กิจกรรมทำการศึกษาทดลองการเกิดยีสต์ รา และการบูดเน่าของอาหาร (ในเนื้อหา "จุลชีววิทยา") ร้อยละ 45.90 กิจกรรมทำการศึกษาเกี่ยวกับการเดินทางของแสงการสะท้อนการหักเหของแสง การเกิดภาพและการเกิดเงา (ในเนื้อหา "แสง") ร้อยละ 44.60 และกิจกรรมอภิปรายสรุปถึงความสำคัญของสถาบันการ

ปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดินที่ช่วยสร้างความมั่นคงแก่ประเทศ (ในเนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันการปกครอง") ร้อยละ 44.13 เป็นต้น

ปัญหานักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม ครูล้วนใหญ่ร้อยละ 70.83 มีปัญหา นักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม คือ กิจกรรมให้นักเรียนประดิษฐ์เครื่องใช้ และของเล่น โดยใช้หลักการหักเห และการสะท้อนของแสง (ในเนื้อหา "แสง") รองลงมาคือ กิจกรรมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหน้าที่และส่วนประกอบของดวงตา (ในเนื้อหา "แสง") ร้อยละ 59.52 กิจกรรมจัดมุมวิทยาคำลัด หรือป้ายนิเทศโครงการเดินทางสู่อวกาศ (ในเนื้อหา "อวกาศ") ร้อยละ 58.17 กิจกรรมศึกษาค้นคว้าเรื่องอำนาจอริปไตย องค์ประกอบ และหน้าที่ของสถาบันการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน (ในเนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันการปกครอง") ร้อยละ 56.02 เป็นต้น

ปัญหาขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน ครูล้วนใหญ่ ร้อยละ 66.06 มีปัญหาขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนในการจัดกิจกรรม คือ กิจกรรมอธิบายประกอบของจริงเกี่ยวกับลักษณะของเลนส์ชนิดต่าง ๆ (ในเนื้อหา "แสง") รองลงมาคือ กิจกรรมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีของรัฐ (ในเนื้อหา "กฎหมาย หน้าที่ และความรับผิดชอบของพลเมือง") ร้อยละ 65.78 กิจกรรมศึกษาค้นคว้าเรื่องอำนาจอริปไตย องค์ประกอบและหน้าที่ของสถาบันการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน (ในเนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการปกครอง") ร้อยละ 65.74 กิจกรรมแบ่งกลุ่มจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ (ในเนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการปกครอง") ร้อยละ 62.86 กิจกรรมจัดมุมวิทยาคำลัดหรือป้ายนิเทศแสดงโครงการเดินทางสู่อวกาศ (ในเนื้อหา "อวกาศ") ร้อยละ 62.75 กิจกรรมทำการทดลองเกี่ยวกับการเกิดไฟฟ้าสถิตและไฟฟ้ากระแส (ในเนื้อหา "ไฟฟ้า") ร้อยละ 60.67 กิจกรรมค้นคว้ารายงานเกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดจากเอกสาร (ในเนื้อหา "ไฟฟ้า") ร้อยละ 58.56 กิจกรรมทำการทดลองต่อวงจรไฟฟ้า (ในเนื้อหา "ไฟฟ้า") ร้อยละ 55.79 กิจกรรมศึกษาค้นคว้ารายงานสรุปขั้นตอน ประโยชน์และจุดประสงค์ของการเดินทางสู่อวกาศ (ในเนื้อหา "อวกาศ") ร้อยละ 52.29 กิจกรรมปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการกำจัดแสงโดยไส้ลสารเคมีและวิธีการทางชีวภาพ (ในเนื้อหา "สารเคมี") ร้อยละ 52.03 กิจกรรมศึกษาค้นคว้าเรื่องวิธีสืบพันธุ์ของพืชดอก ประโยชน์ของการสืบพันธุ์ของพืช รายงานผลการค้นคว้า (ในเนื้อหา "พืช") ร้อยละ 51.04 และกิจกรรมทำการทดลองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสารเคมี (ในเนื้อหา "สารเคมี") ร้อยละ 50.52 เป็นต้น

ปัญหาสภาพห้องเรียนไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรม ครูจำนวนมากที่สุดร้อยละ 45.59 มีปัญหาสภาพห้องเรียนไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรม คือ กิจกรรมจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการล่าธารณลูขในเรื่องความหมาย แหล่งบริการ หน้าที่ของสถานบริการและบุคลากร (ในเนื้อหา "การล่าธารณลูข") รองลงมาคือ กิจกรรมจัดป้ายนิเทศ แสดงผลเสียของการทำลายป่า (ในเนื้อหา "ป่าไม้") ร้อยละ 45.16 และกิจกรรมแบ่งกลุ่มจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ (ในเนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการปกครอง") ร้อยละ 33.60 เป็นต้น

2.4 ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผล ครูส่วนใหญ่ทำการวัดผลในเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสังเกตพฤติกรรม ความสามารถในการทำกิจกรรม การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ และการทดสอบด้วยวาจาหรือข้อเขียน ทุกเนื้อหา และครูมีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลในเนื้อหาแต่ละหมวด ดังนี้

2.4.1 หมวดความรู้ด้านสุขภาพอนามัย มีเนื้อหาทั้งหมด 6 เนื้อหา ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลทุกเนื้อหา ซึ่งในส่วนที่มีปัญหานั้น ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 24.83 มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลในเนื้อหา "การปฐมพยาบาล" โดยครูมีปัญหขาดเครื่องมือที่ดี รองลงมา ครูร้อยละ 22.40 มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลในเนื้อหา "สุขภาพของบุคคลในวัยต่าง ๆ " โดยครูมีปัญหขาดเครื่องมือที่ดี และครูไม่เข้าใจขอบข่ายและเกณฑ์การวัด

2.4.2 หมวดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีเนื้อหาทั้งหมด 10 เนื้อหา ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลทุกเนื้อหา ในส่วนที่มีปัญหานั้น ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 22.89 มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลในเนื้อหา "สารเคมี" โดยครูมีปัญหขาดเครื่องมือที่ดี รองลงมา ครูร้อยละ 22.38 มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลในเนื้อหา "ชีวบริเวณ" โดยครูมีปัญหขาดเครื่องมือที่ดี

2.4.3 หมวดความรู้ในระบอบประชาธิปไตย มีเนื้อหาทั้งหมด 3 เนื้อหา ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลทุกเนื้อหา ในส่วนที่มีปัญหานั้น ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 24.71 มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลในเนื้อหา "กฎหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง" โดยครูมีปัญหขาดเครื่องมือที่ดี และครูไม่เข้าใจขอบข่ายและเกณฑ์การวัด

เมื่อพิจารณาปัญหา เกี่ยวกับการวัดผล แยกตามรายข้อและแยกตามเนื้อหา ปรากฏว่า ครูมีปัญหา เกี่ยวกับการวัดผล ดังนี้

ปัญหาขาดเครื่องมือที่ดี ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 41.01 มีปัญหาขาดเครื่องมือที่ดี ในการสังเกตพฤติกรรม ความสามารถในการทำกิจกรรม ในเนื้อหา "ลุ่มภาพของบุคคลในวัย ต่าง ๆ") รองลงมา ครูร้อยละ 38.80 และ 37.68 มีปัญหาขาดเครื่องมือที่ดีในการสังเกต พฤติกรรม ความสามารถในการทำกิจกรรม ในเนื้อหา "ลุ่มภาพของบุคคลในวัยต่าง ๆ " และ เนื้อหา "การสำรวจลุ่ม" ตามลำดับ

ปัญหาครูไม่เข้าใจขอบข่ายและเกณฑ์การวัด ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 44.12 มีปัญหา ครูไม่เข้าใจขอบข่ายและเกณฑ์การวัดในการสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการทำกิจกรรม ในเนื้อหา "กฎหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง" และรองลงมา ร้อยละ 39.87 มีปัญหาครูไม่เข้าใจขอบข่ายและเกณฑ์การวัดในการสังเกตพฤติกรรม ความสามารถในการทำ กิจกรรมในเนื้อหา "อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย" เป็นต้น

ปัญหาต้องใช้เวลา มาก ครูจำนวนสูงสุด ร้อยละ 21.16 มีปัญหาต้องใช้เวลามากใน การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ ในเนื้อหา "อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย" และรองลงมา ครูร้อยละ 18.15 มีปัญหาต้องใช้เวลามากในการตรวจผลงานภาคปฏิบัติ ในเนื้อหา "การปฐมพยาบาล" เป็นต้น

3. การเปรียบเทียบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริม ประสพการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2

3.1 โดยส่วนรวม ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสพการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

3.2 โดยส่วนรวม ครูที่มีประสพการณ์ในการสอนต่างกัน มีปัญหาในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสพการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยนี้ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์และการวัดผล แต่มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาและปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียนอยู่หลายประการ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สันหัต อินทริกานนท์ (2527 : บทคัดย่อ) ที่ปรากฏว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูมีปัญหาด้านการวัดผลในระดับน้อย และครูมีปัญหาด้านสื่อการเรียนระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการวิจัยของ วิไล ทองแม่ (2529 : บทคัดย่อ) ที่ปรากฏว่าในการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูมีปัญหามากในด้านเนื้อหา กิจกรรมรวมทั้งสื่อการเรียนไม่เพียงพอ จึงนับได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา และปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียน เป็นปัญหาที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการวิจัยนี้ ปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา และปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียนที่สำคัญ ๆ ที่ควรจะต้องพิจารณาทบทวนแก้ไข ดังนี้

1. ปัญหาเนื้อหายากไม่เหมาะกับวัยนักเรียน เป็นปัญหาที่จะมีผลอย่างมากต่อการพัฒนานักเรียน เนื่องจากเนื้อหาเป็นองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อนักเรียนและหลักสูตรมาก เพราะจะช่วยให้นักเรียนได้รับทั้งความรู้ พัฒนาระบบความคิดและการกระทำ อันเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนไปสู่จุดหมายของหลักสูตรที่วางไว้ (สุมิตร คุณานุกร 2523 : 78) ในการกำหนดเนื้อหาให้นักเรียนได้เรียนนั้นจะต้องมีความต่อเนืองความง่ายง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัย (บันลือ พุกพะวัน 2524 : 60) ซึ่งถ้าเนื้อหายากไม่เหมาะกับวัยนักเรียนก็จะทำให้นักเรียนไม่เข้าใจและเบื่อหน่ายการเรียนได้ในที่สุด

จากการวิจัยนี้ ปรากฏว่า เนื้อหาที่ครูส่วนใหญ่เห็นว่ายากไม่เหมาะกับวัยเรียน ได้แก่ เนื้อหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ เนื้อหาเรื่องระบบหายใจ เนื้อหาเรื่องปริมาณและคุณค่าของอาหารที่ร่างกายต้องการ และเนื้อหาเรื่องการผสมพันธุ์ตามกฎของเมนเดล เป็นต้น สาละของ เนื้อหาเหล่านี้ อาจละละเอียดซับซ้อนเกินไปยากที่นักเรียนจะเข้าใจได้ ครูจึงมีความเห็นว่ายากไม่เหมาะกับวัยนักเรียน จึงควรที่จะได้ปรับปรุงเนื้อหาดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการปรับส่วนที่ยากแต่จำเป็นต้องเรียนให้เข้าใจขึ้น

2. ปัญหาเนื้อหาไกลตัวนักเรียน เป็นปัญหาที่จะทำให้นักเรียนไม่สนใจที่จะเรียน เนื่องจากนักเรียนเห็นว่าเนื้อหาที่เรียนนั้นไม่เกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งในการกำหนดเนื้อหาให้นักเรียนได้เรียนรู้นั้น จะต้องเป็นเนื้อหาที่ไกลตัวนักเรียน ขยายกว้างออกไปโดยคัดลำดับของเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัย (บันลือ พฤษะวัน 2524 : 60) สิ่งจะทำให้ให้นักเรียนสนใจและเรียนรู้ได้ดีและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ จากการวิจัยนี้ปรากฏว่า เนื้อหาที่ครูจำนวนมากมีปัญหาเนื้อหาไกลตัวนักเรียน ได้แก่ เนื้อหาเรื่องประวัติการเดินทางสู่ อวกาศ เนื้อหาเรื่องการเดินทางของยานอวกาศ เนื้อหาเรื่องผลที่ได้จากการเดินทางสู่อวกาศ เนื้อหาเรื่องสถานที่ให้บริการรักษาผู้ป่วยสิ่งเสพติด และเนื้อหาเรื่องไฟฟ้าสถิต เป็นต้น เนื้อหา ดังกล่าวนั้น นับได้ว่าเป็นเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตในปัจจุบันของนักเรียน แต่อาจจะ ช่วยสร้าง เสริมประสบการณ์ที่กว้างไกลแก่นักเรียน ซึ่งจะมีผลต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนในอนาคต ดังที่ลูเมน อมรวิวัฒน์ (2526 : 15) ได้กล่าวว่า เนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตโดยตรง และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีผลหรืออิทธิพลต่อชีวิตและจิตใจ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ รอบตนเอง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมได้ สามารถดำรงและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น จึงนับว่าเนื้อหาดังกล่าวมีความสำคัญ แม้จะเป็นเนื้อหาไกลตัวนักเรียน ซึ่งในการเรียนการสอนครูจะต้องจัดกิจกรรมที่สร้างความสนใจของนักเรียน

3. ปัญหาเนื้อหาหนักเกินไป เป็นปัญหาเนื่องจากหลักสูตรอาจจะกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาให้นักเรียนต้องเรียนรู้มากเกินไป ยากที่นักเรียนจะเรียนรู้และจดจำได้หมด ซึ่งจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนการสอนทั้งครูและนักเรียน จากการวิจัยนี้ปรากฏว่า เนื้อหาที่ครูจำนวนมากมีปัญหาเนื้อหาหนักเกินไป ได้แก่ เนื้อหาเรื่องการส่งวนพันธุสัตว์ไม่ได้เลี้ยง และเนื้อหาเรื่องประวัติการเดินทางสู่อวกาศ เป็นต้น ซึ่งควรพิจารณากำหนดรายละเอียดของเนื้อหาดังกล่าวให้น้อยลง ดังรายงานการสัมมนาระดับชาติ เรื่องหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งผู้เข้าร่วมสัมมนามีความเห็นว่าการปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรโดยการปรับเนื้อหาให้น้อยลง ควรตัดทอนเนื้อหาส่วนที่เกินความจำเป็นและล้าสมัย (กรมวิชาการ 2531 : 82,137)

4. ปัญหาขอขยายเนื้อหาไม่ชัดเจน เป็นปัญหาเนื่องจากหลักสูตรไม่ได้กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาไว้ให้ชัดเจน ดังรายงานการสัมมนาระดับชาติ เรื่องหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งผู้เข้าร่วมสัมมนามีความเห็นว่าการขยายเนื้อหาในแผนการสอนกลุ่มสร้าง-

เสริมประสบการณ์ชีวิตมีไม่เพียงพอ มีเฉพาะหัวข้อเนื้อหา ถ้าครูรู้เรื่องก็สอนได้ ถ้าครูไม่รู้เรื่องก็สอนแค่หัวข้อเนื้อหา ควรกำหนดขอบข่ายและเพิ่มเติมรายละเอียดของเนื้อหาให้ชัดเจน และเหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน (กรมวิชาการ 2531 : 57, 126) จากการวิจัยนี้ปรากฏว่า เนื้อหาที่ครูจำนวนมากมีปัญหาขอบข่ายเนื้อหาไม่ชัดเจนได้แก่ เนื้อหาเรื่องคุณค่าของชีวบริเวณที่มีต่อการดำรงชีวิต เนื้อหาเรื่องหน้าที่และสถานที่บริการทางสาธารณสุข และเนื้อหาเรื่องสาเหตุของชีวบริเวณถูกทำลายและการแก้ไข เป็นต้น ซึ่งครูอาจจะไม่สามารถกำหนดได้ว่า ควรจะให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาเหล่านั้นมากนักน้อยเพียงใด อันอาจจะทำให้ครูกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาให้นักเรียนได้เรียนไม่ตรงตามที่หลักสูตรต้องการ

5. ปัญหาครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรม เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สันหัต อินทริกานนท์ (2527 : บทคัดย่อ) และการวิจัยของ ฉวีวรรณ แก้วโล่ฟิลล์ (2528 : 178) ที่ปรากฏว่า ครูขาดความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ปัญหานี้ย่อมจะทำให้ครูจัดกิจกรรมไม่ได้ผลดีตามที่ต้องการ จากการวิจัยนี้ ปรากฏว่า กิจกรรมที่ครูจำนวนมากมีปัญหาครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมได้แก่ กิจกรรมร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วิจารณ์ญาณในการรับฟังข่าว กิจกรรมร่วมกันอภิปรายข้อควรปฏิบัติในฐานะพลเมืองดีเมื่อพบเป็นเหตุการณ์ที่อาจจะเป็นภัยต่อชาติ กิจกรรมอภิปรายถึงบทบาทและหน้าที่ของบุคคลต่าง ๆ จากภาพเหตุการณ์ และกิจกรรมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีของรัฐ ในเนื้อหา "กฎหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง" เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการอภิปราย ควรจะได้มีการอบรมเพื่อให้ตัวอย่างที่ดีแก่ครู และให้ครูได้ฝึกปฏิบัติ

6. ปัญหาครูขาดความเข้าใจเนื้อหาในกิจกรรม ในการจัดการเรียนการสอนครูต้องมีความรู้เพียงพอในวิชาที่สอน ซึ่งครูจะต้องศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้ครูให้ความรู้ผิด ๆ แก่ นักเรียนได้ (ส่วลัดดี สุวรรณอักษร 2525 : 1) และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรมนั้น ถ้าครูขาดความเข้าใจเนื้อหาก็คงยากที่ครูจะอธิบายหรือสรุปให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาจากกิจกรรมที่จัดขึ้นได้ ปัญหาครูขาดความเข้าใจเนื้อหาในกิจกรรมจึงมีความสำคัญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากการวิจัยนี้ปรากฏว่า กิจกรรมที่ครูจำนวนมากไม่เข้าใจเนื้อหาในกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้

วิจารณ์งานในการรับฟังข่าว ในเนื้อหา "กฎหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง" กิจกรรมอภิปรายเกี่ยวกับการรักษาตุลแห่งธรรมชาติ ในเนื้อหา "ชีวบริเวณ" กิจกรรมสนทนาถึงการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในธรรมชาติและสารเคมีสังเคราะห์ ในเนื้อหา "สารเคมี" กิจกรรมทำการทดลองการเกิดยีสต์ รา และการบูดเน่าของอาหาร ในเนื้อหา "จุลชีววัน" และกิจกรรมทำการทดลองเกี่ยวกับการเดินทางของแสง การสะท้อน และการหักเหของแสงในเนื้อหา "แสง" เป็นต้น ซึ่งการที่ครูขาดความเข้าใจเนื้อหา นั้น อาจเป็นเพราะครูไม่มีพื้นความรู้ในเนื้อหานั้น ๆ อย่างดีพอ เนื่องจากไม่ได้ศึกษามาก่อน และขาดแหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ซึ่งจะแก้ปัญหานี้ได้โดยการอบรมหรือเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเนื้อหาในหลักสูตรแก่ครูให้มากขึ้น อย่างสม่ำเสมอ

7. ปัญหา นักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม เป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลดีตามจุดประสงค์ เพราะนักเรียนไม่สามารถทำกิจกรรมได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งในการกำหนดกิจกรรมให้นักเรียนครูจะต้องคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนเป็นสำคัญ จากการวิจัยนี้ปรากฏว่า กิจกรรมที่ครูจำนวนมากมีปัญหานักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมให้นักเรียนประดิษฐ์เครื่องใช้และของเล่นโดยใช้หลักการหักเหและการสะท้อนของแสง (ในเนื้อหา "แสง") กิจกรรมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหน้าที่และส่วนประกอบและหน้าที่ของสถาปนการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน ในเนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาปนการปกครอง" กิจกรรมทำการทดลองเกี่ยวกับการเดินทางและการสะท้อนของแสง การเกิดภาพเกิดเงา ในเนื้อหา "แสง" กิจกรรมศึกษาค้นคว้ารายงานเกี่ยวกับการผิดปกติของอวัยวะภายใน และการปฏิบัติตนในการป้องกันและบำรุงรักษา ในเนื้อหา "อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย" และกิจกรรมศึกษาค้นคว้ารายงานเรื่องจุลชีววัน ในเนื้อหา "จุลชีววัน" เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการศึกษาค้นคว้า ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฉวีวรรณ แก้วโลฬิล (2528 : 180) ที่ปรากฏว่าครูมีปัญหานักเรียนทำงานไม่ทันกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า แสดงให้เห็นว่านักเรียนขาดทักษะในการศึกษาค้นคว้า คือ ทักษะการอ่าน การสรุป และการเขียนรายงาน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรได้ฝึกทักษะดังกล่าวแก่นักเรียนให้มากขึ้นตั้งแต่ระดับชั้นต้น ๆ

8. ปัญหาขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนจะช่วยทำให้นักเรียนสนใจบทเรียน กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรม ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ 2526 : 9) ดังนั้นปัญหาขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนจึง

เป็นปัญหาสำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากการศึกษาวิจัยนี้ ปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ หลายกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมอธิบายประกอบของจริงเกี่ยวกับลักษณะของเลนส์ชนิดต่าง ๆ ในเนื้อหา "แสง" กิจกรรมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีของรัฐ ในเนื้อหา "กฎหมายหน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" กิจกรรมศึกษาค้นคว้าเรื่องอำนาจอธิปไตย องค์ประกอบและหน้าที่ของสถาบันการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน ในเนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการปกครอง" กิจกรรมแบ่งกลุ่ม จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจในเนื้อหา "สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการปกครอง" กิจกรรมจัดมุมวิทยาคำศัพท์หรือป้ายนิเทศแสดงโครงการเดินทางสู่อวกาศในเนื้อหา "อวกาศ" กิจกรรมทำการทดลองเกี่ยวกับการเกิดไฟฟ้าสถิตและไฟฟ้ากระแส กิจกรรมทดลองต่อวงจรไฟฟ้า กิจกรรมค้นคว้ารายงานเกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดจากเอกสารในเนื้อหา "ไฟฟ้า" กิจกรรมศึกษาค้นคว้าสรุปขั้นตอนประโยชน์และจุดประสงค์ของการเดินทางสู่อวกาศในเนื้อหา "อวกาศ" และกิจกรรมปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการกำจัดแมลงโดยใช้สารเคมีและวิธีการทางชีวภาพ ในเนื้อหา "สารเคมี" เป็นต้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการศึกษาค้นคว้า และกิจกรรมการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของฉวีวรรณ แก้วโล่ฟิล (2528 : 179-180) ที่ปรากฏว่า ครูมีปัญหาสื่อการเรียนไม่เพียงพอ ในการจัดกิจกรรมศึกษาค้นคว้าและการทดลองในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมศึกษาค้นคว้าและการทดลอง เป็นกิจกรรมที่จะช่วยสร้างเสริมคุณลักษณะที่สำคัญ คือ การรู้จักแสวงหาความรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา ให้แก่นักเรียนได้อย่างดี การขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนในกิจกรรมศึกษาค้นคว้าและการทดลอง ย่อมจะทำให้การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนเป็นไปไม่ได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการจัดหาอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนที่ต้องใช้ในกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าและการทดลอง ซึ่งได้แก่ เอกสาร หนังสือสำหรับนักเรียน ค้นคว้า และอุปกรณ์การทดลองต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

จากการวิจัยนี้ปรากฏว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูมีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา และปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรม และสื่อการเรียนมากกว่าปัญหาด้านอื่น ๆ ซึ่งควรจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. เนื้อหาสาระในแผนการสอน ควรกำหนดขอบข่ายเนื้อหาต่าง ๆ ให้ละเอียด ชัดเจนและเหมาะสมกับวิฤตภาวะของนักเรียน
2. ในเรื่องของอุปกรณ์และสื่อการสอนควรพัฒนาให้ก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ควรส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อหลาย ๆ ประเภท เพื่อให้ครูจะได้เลือกให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นตามความต้องการ ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และสื่อแก่โรงเรียนและครูให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการอบรมอย่างต่อเนื่องให้ครูมีความสามารถในการใช้สื่อ และมีแนวคิดสามารถผลิตสื่อใช้เอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้ปรากฏว่า ครูมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่น่ามากนัก แต่จากการประเมินคุณภาพ นักเรียนปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนโดยทั่วไป ยังอยู่ในระดับที่ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งน่าจะมองหาคำประกอบอื่น ๆ ที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรทำการวิจัยในเชิงวิเคราะห์หาคำประกอบอื่น ๆ ของการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น การวิเคราะห์ความยากง่ายของเนื้อหา และการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นต้น